

LÉČBA HOREČKY U DĚTÍ PRAKTICKY

MUDR. JARMILA SEIFERTOVÁ
AMBULANCE PRO DĚTI A DOROST, KLADNO

Horečka je vzestup tělesné teploty (tělesného jádra) nad 38,5 °C. Od 37,5 do 38,5 °C hovoříme o zvýšené teplotě – subfebrilii, nad 41 °C o hyperpyrexii. Při horečce je dítě unavené, mrzuté, pobolívá ho hlava, břicho, nemá chuť k jídlu. Dochází k centralizaci krevního oběhu, má tedy chladné končetiny. Při vzestupu teploty může mít třesavku, zimnici, pak je zase spíše přehřáté.

PATOFYZIOLOGIE HOREČKY

Horečka vzniká snížením výdeje tepla (i přílišným oblečením), zvýšením okolní teploty či přílišným osluněním (úpal, úžeh). Horečku však může vyvolat i zvýšená tvorba tělesného tepla, např. při poruše termoregulačního čidla (zvýšené nastavení) v centrálním nervovém systému (v hypothalamu).

Z příčin se u dětí jedná nejčastěji o infekci, buď virovou, bakteriální nebo i jiným vyvolavatelem. Další příčinou může být očkování, i když v poslední době při používání acelulárních vakcín horečnaté reakce ubývají. Za běžnou reakci po neživých vakcínách považujeme horečku 3 dny po očkování. Nepřekročí-li 38,5 °C, teplotu se nedoporučuje medikamentózně snižovat; oslabuje se tím totiž imunologická odpověď na očkování. U živých vakcín (v současnosti se jedná o očkování proti zarděnkám, spalničkám, příušnicím) přichází eventuelní horečnatá reakce 6.- 12. den po očkování. Méně častější příčinou jsou metabolicko-endokrinní poruchy, hematologická onemocnění a nádory. Při autoimunitních chorobách či imunodeficiencích také může vznikat horečka. Neurologická onemocnění bývají provázena horečkou, právě tak jako traumatické tkáňové léze.

MĚŘENÍ TEPLOTY

Teplotu měříme v podpaží – axilárně po dobu 5-8 minut, intrakavitálně - rektálně, orálně, vaginálně, aurikulárně – toto je méně spolehlivé. Při pochybnostech o správnosti měření přeměříme teplotu rektálně.

KLINICKÝ OBRAZ DÍTĚTE S HOREČKOU

K vytipování ohrožených dětí používáme v nemocnici skórování – např. Yalskou observační škálu. Hodnotíme pláč dítěte, reakce na podněty, proměny stavu dítěte, barvu kůže, hydrataci, sociální kontakt. V domácím prostředí hodnotíme kontakt dítěte s okolím, jak pije, močí, jak má chuť si hrát. Sledujeme reakce na kůži, jak se pohybuje.

PŘÍSTUP K DÍTĚTI S HOREČKOU

I při dobrém stavu dítěte s horečkou stav nepodceňujeme, dítě je třeba opakovaně sledovat, vyšetřovat. Musíme vždy zvažovat limity péče o dítě s horečkou v domácím prostředí. Záleží na dostupnosti lékaře, spolupráci rodiny, porozumění poučení.

LÉČBA HOREČKY

Fyzikální: zábaly se používají při dobré snášenlivosti dítětem, používá se vlažná voda, cca 25 °C na 10-15 minut, zakryjeme hrudník a břicho, 3x za 2 hodiny. Dítě se již nepřikrývá.

Doporučování je též omývání houbou: dítě se posadí do malého množství vody, výška vody asi 3-5 cm, 29-32 °C teplé. Omýváme trup a končetiny cca 10-30 minut. Sprchování se u malých dětí nepoužívá, u větších dle tolerance.

Fyzikální snižování horečky nepoužíváme, má-li dítě mramorovanou kůži, studené končetiny, exantémové onemocnění a při dyskomfortu dítěte.

Farmakologická: paracetamol ve vhodné lékové formě 10-15mg/kg každých cca 6 hodin, tj. 40-50 mg/kg /na 24 hodin. Možno podat i novorozencům.

Ibuprofen 5-10mg/kg po 8 hodinách, tj. 30mg/kg/24 hodin. Možno podat od 2 měsíců věku či od 7 kg váhy.

Minimální interval podání antipyretik jsou 4 hodiny. Postrádáme EBM důkazy pro podávání kombinace antipyretik, v klinické praxi se střídání antipyretik po 4 hodinách často používá.

PREVENCE FEBRILNÍCH KŘEČÍ

Preventivní podávání diazepamů všem malým dětem se nedoporučuje. Po prvním záchvatu febrilních křečí v iniciální fázi horečky se podá diazepam 0,5 – 0,7 mg/kg /den.

Po febrilních křečích odložit všechna očkování zvláště živými vakcínami o 3 měsíce a dále po dohodě s neurologem.

ZÁVĚR

Při dyskomfortu dítěte nebo horečce trvajících 3 dny je **nutné vyšetřeno lékařem.** Rychle proveditelná vyšetření v ambulantní péči jsou CRP, moč, otoskopie, eventuelně sedimentace krve. Při změně celkového stavu dítěte je nutné vyšetření opakovat.

Dítě s horečkou má být neustále pod dozorem informované osoby, v klidu, ve vyvětrané, nepřetopené místnosti. Opakovaně mu nabízíme tekutiny.

Literatura u autorů

